

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 239. — STEV. 239.

NEW YORK, MONDAY, OCTOBER 12, 1925. — PONDELJEK. 12. OKTOBRA 1925.

VOLUME XXXIII. — LETNIK XXXIII.

ITALIJA IN VARNOSTNI DOGOVOR

Italija je obljubila podpirati porenski varnostni dogovor na temelju angleških pogojev. — Varnostni pakt je sedaj skoro zagotovljen, in vršile se bodo najbrž konference glede omejitve oboroževanja ter izboljšanja ekonomskega položaja. — Končna odločitev bo v ponedeljek.

Poroča Wlibur Forrest.

LOCARNO, Švica, 12. oktobra. — Izjava Italije, da bo pristala v porenski varnostni dogovor ter obljuba italijanskega jamstva renske nevtralnosti, je dogodek prve vrste v razvoju proti splošnemu evropskemu miru.

Signor Scialia, italijanski zastopnik, je dal večeraj zjutraj svojim zaveznikom in nemškimi tovarišmi na konferenci to slovesno obljubo.

Italijanska hladnost napram dogovoru ter navidezna tendenca med italijanskimi delegati, da ovirajo pogajanja, je dala povod strahu, da bo preosnovanje evropskih zvez vključevalo kombinacijo, obstoječo iz Italije, Nemčije in Rusije v slučaju, da bi se izjalovila pogajanja glede varnostnega dogovora.

Danes, skoro en teden po pričetku pogajanj, pa je skoro gotovo, da bo porenski dogovor sprejet, in vsled tega so tudi postali možni evropski dogovori, tikajoči se omejitve oboroževanja ter ekonomije, kojih pomanjkanje do sedanjega časa so označili številni državniki kot za prav tako nevarno kot so bili politični spori in politična nesoglasja.

Po sestanku delegatov, na katerem so podali Italijani svojo izjavo, in po prečitani revidiranega porenskega dogovora, se lahko reče, da je dogovor završen glede manjših točk in da so dve velika problema, — namreč pogoje vstopa Nemčije v Ligo narodov ter francosko jamstvo poljsko-češke varnosti, v soglasju s pogodbami s tema deželama, — spojili v eno samo in manj komplicirano točko.

Splošno upajo, da bo končna odločitev v ponedeljek. V torek bodo najbrž pozvani Čehi in Poljaki, naj razpravljajo o svojih novih arbitrajskih pogodbah z Nemčijo. Debata glede porenskega dogovora je napredovala v naslednjih točkah:

Francozi so naenkrat spoznali, da so njih iztočno evropske pogodbe vključene v dogovor glede Lige narodov, kajti člen XVI. daje Franciji pravico prekoračenja Rena, da pomaga drugim članom Lige, ki so žrtve napada. Vsled tega je umaknila Francija svojo zahtevo, da se vključi ali sploh omeni poljsko-češke pogodbe v zvezi s porenskim dogovorom. To formulo je Nemčija sprejela, ker pomenja veliko koncesijo za njeno dostojanstvo.

Nemški zunanji minister Stresemann pa je večeraj prosil, naj se dogovor v toliko amandira, da bo potrdil francosko pravico prekoračenja Rena "kot ga določa člen XVI. dogovora glede Lige narodov." V kolikor je bilo mogoče pozneje izvedeti, bo Francija to sprejela, če bo Nemčija na drugi strani umaknila svojo zahtevo glede vstopa v Ligo pod gotovimi pogoji, z ozirom na člen XVI., kar bi zahtevalo od Nemčije obljubo pomoči proti kateremukoli napadalcu, ki bi kršil dogovor.

Nemški odgovor se je glasil, da bo stopila Nemčija v Ligo, da pa naj petorica članov sveta, ki se mude v Locarno, pismeno priporoči, da naj upošteva zborovanje Lige narodov posebni demilitarizirani položaj Nemčije na temelju versailleske mirovne pogodbe. Če se bo Stresemannu in Luthru posrečilo zmagati v tej točki, je več kot vrjetno, da bo dobil dogovor hitro svojo končno obliko. Tako ravnanje je največje važnosti za Nemčijo, ker so glaša z njenim bodočim upanjem, da bo ali oproščena nekaterih obligacij člena XVI. ali dobila pravico biti oborožena prav kot so zavezniki.

Po zaključenju konference so vprizorili delegatje vožnjo po jezeru in po povratku sta izjavila tako Chamberlain kot Briand, da je bilo opaziti veliko napredka glede končne oblike porenskega dogovora. To je potrdil tudi Stresmann.

Konvencija A. F. of L.

Ameriška Delavska Federacija je povečala sodelovanje glede delavskih postav. — Centralni uradi bodo poslovali kot posredovalnice z različna državna z a stopstva glede vse predlagane zakonodaje.

ATLANTIC CITY, N. J., 11. oktobra. — Na poldnevni seji letne konvencije Ameriške Delavske Federacije so razpravljali o raznih načrtih za izpolnitev organizacije, s čimer naj bi se napravilo njeno delovanje bolj uspešno.

Glavni med temi je bil predlog komiteja za državna in centralna zastopstva, kojega namen je uveljaviti boljše koordinacijo in boljše sodelovanje med različnimi državnimi delavskimi federacijami v njih kampanji za zakonodajo in državnih zakonodajalnih zborov. Na temelju delože neke resolucije, ki je bila sprejeta, bo služil glavni stan Ameriške Delavske Federacije v Washingtonu kot nekakša borza, skozi katero se bo razdeljevalo poročila glede državne zakonodaje in njenega napredka.

Včerajšnja seja je tudi dovajala do prvega spopada na letošnji konvenciji. Spopad se je razvil radi nekega sorazmernega navedenega vprašanja. Daniel Tobin, zakladničar federacije, je predložil resolucijo v imenu nastopnega komiteja, kateremu naj bi se, s katero naj bi se tako amandiralo ustavo federacije, da bi imela Ameriška Delavska Federacija polnomoč prevzeti čarterje in lastnino razpusčenih držav in centralnih zastopstev.

V številnih slučajih bi bila prizadeta pri tem dragocena lastnina, in Matthew Wolf, eden podpredsednikov, je izjavil, da je resolucija sicer zadovoljiva, da pa je treba najti nekaj, kar bi zavarovalo Federacijo pred procesi in obveznostmi, katere bi morala prevzeti.

James Wilson, nadaljni podpredsednik, je pristopil Tobinu na pomoč, in vprašanje je bilo uravnano šele tedaj, ko je George Perkins, predsednik unije izdelovalcev smrek zadovoljil obe stranki s predlogom, naj posluje Federacija le kot "trustee" v slučajih, ko bi bilo treba prevzeti lastnino.

Sprejetje je bilo več resolucij, da se pospeši prodajo in porabo blaga z unijskim znakom.

Preiskava glede katastrofe.

BOSTON, Mass., 9. oktobra. — Tekom zaslišanja, s katerim se je nadaljevalo večeraj pred zveznimi parniškimi inspektorji glede katastrofe, koje žrtev je postal podmoški čoln S-51, je izpovedal višji strojničnik parnika "City of Rome", ki je zakrivil nesrečo, da je bil dovoljen pritisk pare v kotlih 180 funtov in da ni znašala brzina več kot deset vozlov. Strojni mazač je trdil, da je znašal pritisk pare 175 funtov. Višji strojničnik Bell je priznal, da je opovedal žarkomet. On sam je bil priča kolizije ter je čul, kako je nekdo zaklical s podmoškega čolna: Vrzite ram vrv. Radi vožnje pa to ni bilo mogoče.

Tretji častnik parnika, Dryer, ki je bil ob dotičnem času na poveljniškem mostu, je izpovedal, da je dal kapitan Diehl povelje: Polno paro mazač.

Turška vlada ima monopol na opij.

Turki nameravajo uvesti monopol na pridelovanje in prodajo opija. — Posebna komisija proučuje načrt za razširjenje ozemlja za pridelovanje maka. — Govorice o dogovoru s Perzijo.

ŽENEVA, Švica, 11. oktobra. — Seglasno s poročili, ki jih je dobil opijski department Lige narodov, namerava vlada v Angori uveljaviti vladi monopol na pridelavo sirovega opija.

Poročevalce "Worlda" je izvedel, da je imenovala angorska vlada pred kratkim posebno vladi komisijo pod vodstvom poljedelkega komisarijata, ki bo pregledala makova polja, da določi v koliki meri je mogoče razširiti industrijo v bližini Afiuma in Karahisarja.

Komisija se hoče tudi sestati s prodajalci opija, in tekom tega sestanka bo Faik Bey, generalni ravnatelj trgovine z opijem, opozoril na potrebo pospešenja eksporta, na narodnem temelju. Trgovski komisariat preiskuje predloge, ker je obljubil svojo aktivno podporo, dočim je vlada oficijelno odobrila novo stvarjeno zvezo prodajalcev opija.

Tekom tri tedne trajajočega obiska Tefik paše v Ženevi, se je prime Arfa od Dowles, perzijski poslanik, dolgo posvetoval s Turki, posebno po sklopu Lige, da odpošlje v Perzijo preiskovalni komitej, ki naj bi pomagal pri odpravljanju trgovine z opijem. Domneva se, da je razpravljal Arfa o možnosti, da se izroči Turčiji perzijsko opijsko trgovino in da se odpravi vse potrebno za pospešitev kakih 40.000 proizvajalcev opija. V bodoče ne bo Turčija vezana niti od haške konvencije, niti od katerikoli drugih pogodb.

Mussolini ožigosan kot navaden morilec

Poslanec Matteotti je bil umorjen na povelje Mussolinija. — Tajni dokument vsebuje dokaze, da je načelnik italijanske vlade ustvaril skupino teroristov, kojih naloga je spraviti s poti sovražnike fašizma.

PARIZ, Francija, 11. okt. — V Italiji je krožil senzacionalen dokument, ki dolži Mussolinija, da je načelnik fašistovske teroristične organizacije. Vsebuje pričevanje, podano pred veliko poroto italijanskega senata, ki je bila stvorjena, da dvigne obtožbe proti zavratnim morilem političnega nasprotnika Mussolinija, socialističnega poslanca Matteottija.

To pričevanje je bilo večinoma zateto. Pri obravnavi proti zavratnim morilem Matteottija ne bo pripuščeno nikako pričevanje z izjemo onega, ki se tiče direktno odvedenja ter zavratnega umora Matteottija v noči med 10 in 11. junijem preteklega leta.

Teroristična organizacija, katero je stvoril Mussolini, je zasnovala zavratni umor Matteottija, ter tudi številne druge politične zločine, a nobena beseda o tem

Minister Caillaux je zopet doma.

Francoški finančni minister, ki se je pogajal glede francoskega dolga v Ameriki, ne bo podpiral ponudbe Zdr. držav. — Predložil bo ameriško ponudbo kabinetu, a ne bo prosil za njen sprejem.

PARIZ, Francija, 11. oktobra. — Joseph Caillaux, finančni minister, ki je bil deležen sijajnega sprejema, ko je despet večeraj zvečer na postajo St. Lazare, bo predložil danes francoskemu kabinetu washingtonski predlog glede finančiranja francoskega dolga, a ne bo priporočil sprejema tega predloga, čeprav je baje pred svojim odpotovanjem iz Washingtona izjavil, da bo storil to. Tekom vožnje iz Havra v Pariz je finančni minister odločno zanikal, da je obljubil načrtu svojo podporo. — Rekel sem le, da ga bom predložil svojim tovarišim. — je izjavil. — kar pa še ni ena in ista stvar.

Nespeh francoske in ameriške komisije je pogajanj za uravnavanje francoskega dolga, je bil posledica indiskrecije pariškega uradnika, ki je posloval kot posredovalec med francosko komisijo in časopisjem. To trditev pa je neki član francoske komisije odločno zanikal. Ameriška komisija, — je rekel, — je bila enako razdeljena glede sprejema francoske maksimalne ponudbe in ker se je tajnik Mellon zavzemal za sprejem teh pogojev, je bilo sklenjeno naprositi predsed. Coolidgea za arbitracijo.

Skoro vsi komisariji so odkrito izjavili, da niso mogli razumeti, zakaj niso hoteli Združene države sprejeti maksimalne francoske ponudbe ter na to določiti le prvih pet let kot temelj začasnega dogovora. Senator Dupuy je izjavil, da bi zadel predlog brez dvoma na resno opozicijo v parlamentu, kajti pet let od sedaj naprej ne bodo francoske finance prav nič boljše kot so sedaj.

Šli smo v Združene države v namenu, da razpravljamo o trgovski stvari na trgovski način, — je rekel Caillaux. — Tega nismo nikdar spustili iz vidika. To je bilo nujno potrebno vsprico dejstva, da bi dosegel skupni obseg dolga stranske višine vsprico vedno naraščajočih obresti, če bi se ne našlo primerne rešitve.

Obžaloval je, da ni ničesar dosegel ter rekel:

— Nikdo ne more reči, da nismo storili vsega, kar je bilo v naši moči. Veliko dejstvo je, da so dala temeljito pripravljenja za bodoča pogajanja, ki morajo imeti za posledico dogovor, in pri teh pogajanjih bo učinek obiska francoske delegacije skrajno važen.

pričevanju, ki je več kot eno leto vznemirjalo italijansko javnost, ne bo dovoljena pred sodiščem.

Obravnavaj, ki se bo vršila tekom sedanje jeseni, ne bo imela političnega značaja Dumini in Volpi, katere se nabaja kot morilec in pomočnika obeh, Putato in Panzeri bosta obtožena le ne-prostovoljnega uboja ter bodo vsi oproščeni po kratkih političnih vječi, dočim bodo popolnoma oproščeni Cesare Rossi, načelnik Mussolinijevga tiskovnega urada, Giovanni Marinelli, zakladničar fašistovske stranke in Filip Filippi, ravnatelj fašistovskega lista Il Corriere Italiano, ki se nahajajo sedaj vječi, dokler se ne prične proti njim proces kot sozarotikom.

SPREJEM JUGOSLOVANSKIH PARLAMENTARCEV V NEWYORŠKI KOLONIJI

Jugoslovanski delegatje na konvenciji med-parlamentarne unije v Washingtonu so bili gostje jugoslovanske kolonije v New Yorku. — Značilni govori delegatov ter zastopnikov ameriških Jugoslovancev.

Jugoslovanski klub je priredil v pritličju Cafe Boulevarda na 41. cesti in Broadway v New Yorku banket, kojega gostje so bili člani jugoslovanskega parlamenta, ki so se udeležili sej med-parlamentarne unije v Washingtonu.

Kot ponavadi, je vzelo precej časa, predno se je gospoda zbrala ter sedla za mizo.

Navzoče je pozdravil v daljšem govoru profesor Mihajlo Pupin s Columbia vseučilišča, ki je eden najbolj uglednih starešin jugoslovanske kolonije v New Yorku.

Predsednik je nato dal besedo kapetanu Maksimoviču, ki je v daljšem govoru pojasnil razmerje med novo jugoslovansko domovino ter jugoslovanskim izseljeniškim elementom v Združenih državah.

Povsem primerno je poudarjal, da ne sme zreti Jugoslovani, živeč v inozemstvu, posebno pa v Združenih državah, na svojo staro domovino kot vojni tabor, v katerem se lasajo različne stranke ter se skušajo polastiti vrhovne sile.

Kapetanu je sledil gospod Mladineo, ki je jugoslovanskim parlamentarcem na kratko obrisal življenje in delovanje jugoslovanskih izseljencev v Združenih državah.

Poudarjal je, da so skušali jugoslovanski izseljenci, ki so prišli v popolnoma tuj svet, strniti svoje moči predvsem na polju medsebojne podpore za slučaj bolezni in smrti.

Plod tega prizadevanja so velike podporne organizacije, ki se procvitajo ter razpolagajo z izdatnim kapitalom. Govornik je poudarjal, da prvačijo na tem polju Slovenci, ki so v tem oziru najboljše organizirani. Navedel je tudi približno število prosvetnih in kulturnih naprav, kot so pevska, dramatična in druga društva ter število cerkva, katere vzdržujejo Jugoslovani s svojimi prispevki.

Nato pa se je lotil zadeve, ki je zadel v živo marsikaterega navzočega. Povsem odločno in neustrašno je ožigosal sistem, ki je uveljavljen sedaj pri jugoslovanskih oficijelnih zastopstvih, pri konzulatih in poslaništvih.

Rekel je, da so v konzularni in diplomatski službi skoro izključno le Srbi in da niso Slovenci in Hrvatje sploh zastopani, kot da predstavljajo le

(Nadaljevanje na 2. strani.)

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$18.80 2000 Din. — \$37.40 5000 Din. — \$93.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Poštni čekovni urad".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir \$ 9.20 500 lir \$22.00

300 lir \$13.50 1000 lir \$43.00

Pri naročilih, ki znašajo manj kot 200 lir, računamo po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje Ljubljanska kreditna banka v Trstu.

Za pošiljave, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ

LIR dovoljujemo po možnosti še poseben popust.

Vrednost Dinarijem in Liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej; računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roke.

POŠILJATVE PO BRZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.—

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 4687

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, president Louis Benedik, treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers
22 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za celoletno za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedeljo in praznike.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročni-
tov, prosimo, da se nam tudi prejme bivalne nasnadi, da hitro najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 22 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

NA NAPAČNI NASLOV

Angleški strokovno-unjski voditelj ter delavski član angleškega parlamenta, ki je skušal napotiti ameriško delavsko federacijo, da prozi roko prijateljstva ruski rdeči internacionali, je moral biti skrajno slabo poučen o izkušnjah Ameriške delavske federacije z Rusijo. Nikdar ni odvisno čital o sporu med ameriškim organiziranim delom ter pristaši Williama Z. Fosterja, katere je baje podpirala Moskva, da uničijo federacijo "patom vrtanja od znotraj".

Zadnja leta Gompersovega vodstva so potekla v glavnem z zavračanjem sovjetske ofenzive, koje cilj je bil polastiti se ameriškega strokovnega unifikacija kot prvega koraka proti strnoglavljenju komunističnega diktatorstva.

Komiteje Ameriške Delavske Federacije poznajo dobro so-
vjetstvo strategijo ter njene namene in cilje. Delegati vedo, da so jim krajevnim agenti Moskve označili kot "sleparje, zločince in ske-
le". Vedo dobro, da je ruska komunistična doktrina, povsem na-
paka inenovana komunistična, kot je rekel predsednik Green v
sredlo, "prava antiteza temeljnih principijev, za katere se je ame-
niško delavsko gibanje vedno zavzemalo". Federacija skuša izpo-
slovati svojim članom ekonomske dobičke in prednosti, a nima no-
menega spora z vlado večine ali z obstoječimi političnimi napra-
vanji.

Purell, ki je predsednik Amsterdamske strokovno-unjske in-
ternacionalne, je govoril o ruskih delavskih unijah, kot da bi take
unije v ameriškem smislu sploh obstajale v Rusiji. Dejstvo pa je,
da ne obstajajo. Rusija živi danes pod obliko skrajnega državnega
socializma, v kateri izvaja silo, prevzeto v imenu proletarijata,
omejena korporacija, ki nastopa kot absolutni diktator. Država je
edini priznani lastnik, v kolikor so prizadeti industrijni delavci.

Služba sprejemajo plače in delavne pogoje kot jih določi
država ter nimajo nobene besede v vladi, ki se nahaja v rokah ne-
znane manjšine, — članstva komunistične stranke. Celi sovjetski
sistem počiva na policijskem terorizmu in vojaški sili.

Vsa normalna Amerikanece sovraži take vrste režim. Vsled tega
ga odklanja tudi ameriški delavski unifikacij, ki si je stalno priza-
deva izposlovati svojim članom višje plače, boljše delavne pogoje
in ki zavira kot blažnost prilog, da ne bo mogoče doseči tukaj
nikdar ekonomskih pravic ter visokega življenjskega standarda, do-
klor se ne strnoglavljeno sedanje vlade ter uvede despotizem po uzoru
Moskve.

Purell je mogoče zadovoljen z uspehi ruskega eksperimenta.
Iznenajslahbi prostorov, katerega bi si mogel izbrati, da hvali te
uspehe ter zahteva simpatije zunje, pa je bila konvencija Ameriške
Delavske Federacije.

Tako piše neki kapitalistični list. V bistvu ima po našem
mnenju članek prav, ko izjavlja, da ni v Rusiji niti senice prostosti
in da vlada v celotnem ruskem narodu pešice odkritosrčnih komu-
nistov, krog katerih se zbira cela svojat neodkritosrčnih, ki so se
pričepili gibanju, ki so upali, da se bodo na ta način pričinili na
prej.

Prav ima tudi, ko izjavlja, da je ruski delavec le orodje v ro-
kah komunističnega terorizma kot se ga izvaja v Moskvi.

Na drugi strani pa je treba priznati, da so dosegli sovjeti že
lepe uspehe s pomočjo svojih radikalnih metod. Dokazali so svetu,
da ni brezobzirni kapitalizem, izraz skrajnega egoizma, edinozveli-
ceno sredstvo, ki more nuditi državnemu organizmu obstanek in
razvoj.

Če so dosegli sovjeti to, so dosegli že dosti.

Stališče Ameriške Delavske Federacije pa seveda tudi ne mo-
re biti drugačno kot je dejanski. Federacija ni v svojem bistvu or-
ganizacija delavcev kot takih, pač pa organizacija, s pomočjo ka-
tere stisnajo takozvani "aristokratizma dela" izboljšati svoj položaj,
na stroške drugih panog dela.

Federacija se tudi ne briga za enoten nastop celoga organizi-
ranega dela v slučaju, da stavka ena panoga ter skuša izboljšati
svoj položaj. Organizirani železničarji prevažajo povsem mirno
sklepiški premog iz premogovnikov južnih držav ter ovirajo s tem
uspeh stavke antracitnih premogarjev.

Konvencija Ameriške Delavske Federacije naj bi se rajše malo
pehrgala za to, kot da obsoja sovjetske metode, katerih menda niti
dobro ne pozna.

Originalna loterija.

V programu vrtnih veselje, ki jih
prireja madridska občina, je lo-
terija rezervirana izključno za
dne Nemci razprave o odgovorno-
neoznencene. Veliki dobiček 1 mi-
lioni Nemci razprave o odgovorno-
lijona početna pripade dobitelju
samo pol pogojem, da se v naj-
Delbruecka, Cara iz Halle in Lut-
krajsim časi poroči. Poročilo ne
pove, ali se neoznencenci zelo pe-
rajo za to loterijo.

Angleži in Nemci.

Nedavno so predlagali člani
Britanskega mednarodnega insti-
tuta razprave o odgovorno-
neoznencene. Veliki dobiček 1 mi-
lioni Nemci razprave o odgovorno-
lijona početna pripade dobitelju
samo pol pogojem, da se v naj-
Delbruecka, Cara iz Halle in Lut-
krajsim časi poroči. Poročilo ne
pove, ali se neoznencenci zelo pe-
rajo za to loterijo.

JUGOSLOVANSKI PARLAMENTARCI GOSTJE JUGOSLOVANSKEGA KLUBA V NEW YORKU

Z leve na desno: dr. S. Budisavljević, Mr. Velizar Janović, dr. Voja Marinković, dr. Ljuba Nešić in Mr. M. Proka.

SPREJEM PARLAMENTARCEV

(Nadaljevanje s 1. strani.)

neznaten ter le malega uvaževanja vreden del pre-
bivalstva kraljestva SHS.

To zapostavljanje, ki je bolelo Hrvate in Slo-
vence že pod vlado Habsburžanov, je povsem do-
sledno izvedeno tudi v Jugoslaviji, kjer sede na
vseh količkah važnih mestih izključno le Srbi, do-
čim prepuščajo Slovencem in Hrvatom le subalter-
na mesta, razven takih, za katera niso Srbi uspo-
sobljeni radi jezika in nepoznavanja krajevnih raz-
mer ali ali kjer ni dovolj srbskih aspirantov.

Govornik je zahteval od jugoslovanske vlade,
naj bo v tem pogledu bolj pravična in naj v večji
meri vpoštevata dva narodnostna elementa, ki pred-
stavljata večino v novi jugoslovanski domovini.

Kot je lahko vsakdo pričakoval, se je takoj dvig-
nil zagovornik jugoslovanske vlade, jugoslovans-
ki poslanik v Združenih državah, gospod Tresić-
Pavčić. Napravil je predgovornikoma gg. Mak-
simoviću in Mladineo-ju kompliment ter primer-
no ocenil njih uspešno delovanje pri pokretu jugo-
slovanskega elementa v Združenih državah, po-
sebnost pa v New Yorku.

Nato pa je pričel pojasnjevati težkoče, s kateri-
mi se mora boriti jugoslovanska vlada doma in v
inozemstvu. Rekel je, da imajo vse druge vlade,
sosedne Jugoslaviji, velike propagandne organiza-
cije, kojih vzdrževanje zahteva velike svote in ko-
jih namen je vplivati na javno mnenje prebivalcev
drugih dežel. Jugoslavija nima take propagandne
organizacije, ker je preveč zaposlena z notranjim
konsolidiranjem ter preureditvijo zadev. Kljub
vsem pomanjkanju propagande pa je znano, da so
gotovi ameriški listi in njih posebni poročevalci ze-
lo naklonjeni Jugoslaviji, kar je razvidno iz član-
kov, katere priobčujejo od časa do časa.

Gospod poslanik je rekel nadalje, da je treba
potrpeti, ker ni konzularna in diplomatska služba
še urejena tako kot bi morala biti in da bodo v do-
glednem času skušali odpraviti vse resnične nedo-
statke v tem oziru.

Izvajanja poslanika so pozdravili navzoči z ži-
vahnim ploskanjem.

Govoril je tudi Etbin Kristan, ki je bil menda
najboljši govornik večera. Rekel je, da ni mogoče
nisliti na ohranitev jugoslovanskega elementa v
Združenih državah, kajti že druga in prav gotovo
retja generacija se mora vsled sile razmer izne-
veriti svoji narodnosti ter se vtopiti v morju tujstva.
To je zakon narave, katerega ni mogoče izpremeni-
ti. Peščica Jugoslovancov med sto in desetimi mili-
joni prebivalstva Združenih državah ne more za
vse večne čase vzdržati svoje narodnosti, svojih šeg
in običajev. Vsled tega mora biti stremljenje jugo-
slovanskega elementa v Ameriki, da vzgoji na-
raščaj v takem duhu, da bo celo po poteku par ge-
neracij ponosen na svoj izvor ter vedno poudarjal
svojo ugoslovansko kri.

Zadnji govornik je bil delegat Nešić, ki je prosil
ameriške Jugoslovane, naj prepuste njim izvojeva-
nje strankarskih bojev, ki ovirajo sedaj še lepši
razvoj mlade nove domovine. Jugoslovanski izse-
ljenci v Združenih državah naj vidijo le združeno,
novo domovino, kateri se obetajo lepi časi, ne pa
posameznih strank, ki se bore sedaj za premoč.

Po zaključenem banketu se je vršila zabava s
plesom v prostorih Jugoslovanskega kluba. P—

Peter Zgaga

Včeraj sva s prijateljem Fran-
kom iz Hoboka na razpravljalno o-
mnino kletarstvo. Pojasnil mi je
skrivnost, ki mi ni bila znana do-
sedaj, namreč kako newyorški
italijani doajo vino.

Njegovo pojasnilo je sicer pre-
cej zagonetno, pa bo najbrž res-
nično, in se takole glasi:

Italijan kupi najfinije groz-
dij, kar ga je na marketu. Zme-
lje, namoči in izpreša. Spravi v
od, pusti vreti in zabije.

To vino je edino le zanj. Ne dr-
ga niti svojim prijateljem niti
svoji ženi niti svojim otrokom.

Na tropine natije vode in jih
dobro oenka. Spreša, spravi v
od in pusti vreti.

To drugo vino je za njegove pri-
jatelje, za njegovo ženo, za otro-
ke in zahtjo.

Potem nastje na tropine rjave
ga eukra, prilije pol kvarta črne
barve ter zopet dotoči vode.

Po štirinajstih dneh odlije in
izpreša, spravi v sode ter pusti
vreti.

To je tretje vino. In to tretje
vino prodaja downtownskim Slo-
vencem po dolar kvarta.

Kaj je zakon, kaj je zakonsko
življenje v teh pregriznih časih.
Nič, še manj kot nič.

Ločitve in razporeke so na
dnevem redu. Svetost zakonske-
ga stanu ni nikomur več sveta.

Zato nam bo najbrže umeven
degodek, ki se je pred kratkim
pripletal v New Yorku.

Vršila se je zaroka premožnega
mladeniča s hčerko premožne ro-
dine.

Govor je sledil govoru in konč-
no je tudi zaročenec izpregovoril
naš dnje značilne besede:

Dragi prijatelj, hvala vam, da
ste me počastili s svojo navzoč-
nostjo. Danes je moja zaroka, po
treh tednih po poroki Upam, da
se bomo po treh tednih vsi zopet
sestali.

In ljubeznjivo se je sklonil k
svoji zaročenki ter ji nežno re-
kel: In upam, da boš tedaj tudi
ti navzoča, draga moja.

Jaz dobivam vsakovrstna pisma.
Iščejo jih rojaki, prijatelji in so-
vražniki, in vsih teh pisem sem
odkritosrčno vesel.

Pisma so različna. Nekateri me
hvalijo, drugi me grajajo, obso-
jajo moje pisanje in se zgražajo
nad menoj.

Dosti pisem je podpisanih, do-
sti jih je brez podpisa. Precej je
takih da bi jih ne smel na tem me-
stu objaviti.

Te dni se mi je pa nekaj pri-
petilo, kar se le redkokdaj pripeti.
Dobil sem namreč pismo brez
vsake, toda z lastnoročnim pod-
pisom.

Na poli belega papirja je bil
namreč samo podpis, in ta pod-
pis se je glasil "Osel".

Na Norveškem so že pred sto
leti odpravili vse plemenitaške na-
slove.

Čimbolj plemenit je narod, tem-
narj se briga za plemenitaške na-
slove.

V plemenitem narodu je vsak-
lo plemenitaš.

V nekem kapitalističnem listu
sem čital te dni naslednje poro-
čilo:

Obesil se je s sedemdesetletni
John Kavora. Kot so povedali so-
sedje, je zadnja leta prenočeval
po večih in po parkih. Nesreč-
nika je bilo pred petindvajsetimi
let odtrgalo v tovarni levo nogo
nad kolenom. Preživljal se je z
milodari, katere je dobival od do-
brotnih sosedov. Ko so zdravni-
ki raztelesili truplo, so dognali,
da je bolchal na jetiki.

Tako se glasi poročilo. Pripro-
sto je in vsakdanje. Nad vse zna-
čilen je pa stavek, s katerim se
poročilo zaključuje.

Glasi se namreč:

"Kaj je gnalo nesrečnika v
smrt, ni znano".

Težka obtožba Italije.

Socialistična delavska inaerna-
cionala je postavila posebno
"manjšinsko komisijo", ki je ne-
posredno po socialističnem kon-
gresu v Marsellu pod predsed-
stvom belgijskega delgata De
Brouckera pretrčala položaj
nemških in jdgoslovanskih narod-
nih manjšin v Italiji ter nato pu-
blicirala obsežno poročilo s po-
drobniimi agotovitvami fašistov-
skega terorja. Poročilo ugotav-
lja:

V nemških in jugoslovanskih
krajih vlada enaka popolna brez-
pravnost prebivalstva napram sa-
movolji fašistov. Fašistovska na-
silja zagrešena nad pripadniki
narodnostnih manjšin imajo dru-
gačr psihološke učinke kakor v
italijanskih pokrajinah. Kajti
med narodnostnimi manjšinami
se vidi kot izliv nacionalnega tu-
jega gospodarstva kar se v stari
italiji smatra kot metoda latent-
ne državljanske vojne ene itali-
janske stranke proti ostalim ita-
lijanskim strankam. Ta metoda
vodi med narodnostnimi manjši-
nami neizogljivo k viru narodne-
ne ogerčenja. To tem bolj, ker so
fašistovska, nasilja naperjena po-
sebnost tudi proti zgodovinskim
narodnim spomenikom manjšin.

Delovanje italijanskih oblasti
trčni pred vsem za tem, da one-
mogoči celotno družabno življe-
nje narodnostnih manjšin. Temu
služi posebno nastopni ukrepi:
Uničuje se avtonomija ob-
čin. Občine upravljajo komisari
večinoma fašisti imenovani od
državne oblasti, kakor tudi občin-
ske tajnike imenuje prefektura.

Društveno življenje narodnostnih
manjšin se zatira. Zabrana so
celo turistična in gasilska društ-
va in sli jim ugrablja inventar.
Gostilničarjem, ki stavijo svoje lo-
kale duštvom na razpolago se
odvzema konesacija.

Najhuje razburjenje med
manjšinami pa vzbuja ravnanje
s šolstvom. Ljudske šole se poita-
ljanje. V prvih štirih razre-
dih se sme poučevati samo v ita-
lijanski ali lo privlačni pouk v ma-
ternem jeziku je zabranjen. Uče-
telji in dihovniki, ki so izven šole
poučevali otroke v materinščini,
so bili težko kaznovani. Poleg
tega se osobito v jugoslovanskih
krajih občutno redneira število
šolskih razredov in učiteljev. V
tržaški provinci je še l. 1922. bilo
400 šolskih razredov s 161 učite-
lji, letos pa je samo še 254 razre-
dov s 125 učitelji. Še brutalnejše
je davljenje šolstva v Istri. Na-
ravno zadeva italijaniziranje po-
uka na največje težkoče. V mno-
gih vaseh niti eden domačin ne
zna italijanski. Če se bodo tudi o-
troci poučevali v njim popolnoma
tuji italijanščini, ne bodo znali
niti nje, niti materinščine. In ta-
ko bodo v prvi novi generaciji
obljubljeni tri kraji z analfabeti.

Uradni jezik je povsod ita-
ljanski, tudi pri sodiških. Delav-
ski pokret je v pokrajinah narod-
nostnih manjšin zaduščen. Zelo-

ničarji so bili odpuščeni, delavska
društva razpuščena, tisk uničen.

Manjšinska komisija socialisti-
čne internacionale smatra za
nujno potrebno, da vse socialisti-
čne stranke opozori na režim fa-
šistovskega terorja proti jugoslo-
venskim in nemškim manjšinam.

Poziva vse socialistične stranke
da porabijo vsako priliko, da za
narodnostne manjšine v Italiji
zahtevajo: upravičitev avtonomi-
je občin in pokrajin, pravico ma-
terinščine v šoli, pred oblastmi in
na sedišču ter svobodo društve-
nega gibanja. In pri tem ne smejo
pozabiti, da je teror, ki vlada v
krajih narodnostnih manjšin
samo del terorja, kateremu je
fašistovska diktatura podvrgla
ves italijanski narod.

NEMKE KADE

Zveza nasprotnikov tobaka v
Berlinu je ugotovila, da Nemke
pokadijo najmanj 20 odstotkov
domačega pridelka cigar, to je
na leto 5 milijard cigaret. Vrše se
razprave o tem in v Lipskem
bilo pred kratkim zborovanje, na
katerem je bila sprejeta resolucija,
ki pozivlja razsodne ženske,
ki ne kade, na boj proti kadilni
strasti svojih sodružic. Zveza za-
hteva dalje, da bi se prepovedala
raba tobaka v javnih lokalih, v
vlakih in v bolnicah. Sedanje sta-
nje stvari pomeni epidemsko
barbarstvo.

Prof. Hofstadter je napisal
brošuro, v kateri izvaja, da sreč-
na ženska ne kadi nikdar. Po nje-
govem mnenju se ženska privadi
je tobaku največkrat vsled nesre-
čne ljubezni ali vsled druge raz-
burljiv ga življenja. Često se ho-
čejo kazati s tem neodvisne in
svobodne. Vpliv nikotina na žens-
ki organizem je mnogo hušji ka-
kor na moško telo. Koža kadilke
izgubi kmalu svojo naravno sve-
žost in porumeni, živahnost očesa
se izgubi in ustnice izgubijo svoj
rožnati kolorit. Tudi na materin-
ski organizem vpliva tobak naj-
škodljiviše. Mnogo kadilk je med
dijakinjami, učiteljicami, dokto-
ricami, medicami, slikaricami
in pijavnicami.

Novi čehoslovaški poslanik na
Dunaju
Kakor poročajo iz Prage, bo i-
menovan za novega čehoslovaš-
kega poslanika na Dunaju bivši
poslanik v Vatikanu Palier, ki je
bil svojočasno zastopnik čehoslo-
vaške vlade v reparacijski komi-
siji.

Letošnji deficit angleške razsta-
ve
v Wembleyju bo znašal najbrže o-
koli tri milijone funtov šterlin-
gov. Vsled tega se letos razstava
definitivno zaključila. Očita se lon-
donskemu mestu, da ni prav nič
storilo v svrhu povišanja obiska
razstave.

Naznanilo.

vsem tistim, kateri hočejo poslati dolarje v
staro domovino.

DOLARSKA IZPLAČILA —

izvršujemo v vseh delih Jugoslavije za pri-
stojbino 4%, istotako v Italijo—zasedeno o-
zemlje za pristojbino 3%.

POŠILJATVE V DINARJIH IN LIRAH —

izvršujemo najtočneje in po jako zmernih ce-
nah. Za vsako pošiljatev preskrbimo podpi-
sano izplačilno potrdilo prejemnika.

Brza in točna postrežba v vseh ozirih zajam-
čena.

DENARNE VLOGE prejemamo na
"Special Interest Account"

in jih obrestujemo po 4% mesečno obresto-
vanje.

NAJSTAREJŠA JUGOSLOVANSKA
POTNIŠKA POSLOVNICA

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

G. K. CHESTERTON:

ČETRTEK.

Poslovenil Oton Župančič.

(Nadaljevanje.)

— Ali se je kdo pobrigal za konje?

— Gotovo, — je odgovoril Ducroix, — takoj ko smo prišli sem, sem ukrenil, kar se mi je zdelo. Vse kaže, da se ti vaši sovražniki ne žarijo bogve kako, vendar pa se pomikajo čudovito hitro, kakor dobro izvežbana četa. Nikdar si ne bi mislil, da imajo anarhistično tako disciplino. Niti tremotka ne smete zamuditi.

Se ko je govoril, se je primakal v sobo stari krečmar z modrimi očmi in je javil, da je zunaj šest konj osedlanih.

Po stotnikovem nasvetu so se založili z malo hrane in vinom, vzeli s seboj meče od dvobojnikov, svoje edino uporabno oržje ter so odpekali po strni beli cesti. Služabnika, ki sta nosila markirni prtljago, ki je bil še markirni, so pustili v gostlini pri pijaci, kar jima ni bilo nikakor neljubo.

Solnce se je pomikalo proti zahodu in Syme je videl, kako se je krepka postava starega krečmarja belj in bolj manjšala; a še vedno je stal nepremično in gledal tiho za njimi; solnce mu je ozarjalo srebrne lase. Slučajne prejšnje besede stotnikove so ostavile Syme v duši trdovratno, prazno, verno misel, da je to morda res zadnji poštenjak, ki mu ga je še dano videti na tem svetu.

Gledal in gledal je to izginjajočo postavo, ki je bila samo še siva pega, katere se je dotikal bel plamen, črtajoča se na zeleni steni strmine za njo. In ko je tako strmel nazaj, se je pokazala vrhu griča za krčmo četa črna oblačila korakajočih mož. Viseli so nad dobrim mozem in njegovo hišo kakor črna oglak kobilice. — Konji niso bili osedlani prav nič prezgodaj.

DVANAJSTO POGLAVJE.

Zemlja v anarhiji.

Jezdeci so brez ozira na hrpa vo in strmo cesto vzpodbodili konje v galop ter dobro prehiteli korakajočo množico, in nazadnje so jim zaslonile prve laneyjske hiše pogled na zasledovalce. Toda jeza je bila dolga, in ko so dospeli do srede mesta, se je na bo na večeru zagrinjalo v gorko sijajino zahajajočega solca. Stotnik je svetoval, naj se še ne obrnejo na policijo, nego naj se prej poskusijo zvežati z nekim njegovim znancom, ki bi jim utegnil koristiti.

— Stirje med petimi bogataši v tem mestu, je rekel, — so čisto navadni škoparji. Zdi se mi, da je to razmerje povsod približno enako. S petimi sva si prijatelji; prvi poštenjak je; in kar je z našega stališča važnejše: svoj avto ima.

— Bojim se, — se je pošalil profesor po svoji oziraje se nazaj po beli cesti, kjer bi se lahko vsak hip pokazala črna, plazeča se pega, — bojim se, da nam bo komaj preostajalo časa za popoldanske posete.

— Do hiše doktorja Renarda imamo samo še tri minute, — je rekel stotnik.

— In naša nevarnost, — je rekel doktor Bull, — nima niti dve minuti do nas.

— O, — je rekel Syme, — če hitro jahamo, jih moramo pustiti za seboj, oni hodijo počasi.

— Doktor ima svoj avtomobil, — je poudarjal stotnik.

— Apnak mi ga ne dobimo, — je menil Syme.

— Dobimo ga, on je popolnoma na naši strani.

— Nemara je z doma.

— Tiho, — je velel nemadoma Syme. — Kakšen hrup je to?

Sekundo so stali vsi nepremično, kakor kipi jezdeci, in sekundo, dve, štiri sekunde je bilo, kot da sta nebo in zemlja tudi obstala. In potem so začeli zadaj po cesti tisti ropot, ki se ne da popisati, ki pa tudi ne kaže vsak dvom: konjska kopita.

Stotniku se je lice na mah izpreletelo, kot bi ga bil opuhnil tlak a ga pustil vendar neposkodovanega.

— Imajo nas, — je rekel z jedrnat vojaško ironijo. — Pripravite se; kavalerija!

— Kje neki so prišli do konj? — je vprašal Syme, ki je mehanično konja vzpodbodel.

Stotnik je nekaj časa molčal, nato je rekel s spremenjenim glasom:

— Ko sem vam rekel, da do dvajset milj naokoli ni dobiti konj drugje nego Pri zlatem solncu, sem govoril s popolno gotovostjo.

— Nikoli! — je živo oporekal Syme, — ta mož z belimi lasmi da bi bil to storil? Tega ne verjamem!

— Nemara so ga prisilili, — je rekel stotnik mirno. — Dobra stotina jih mora biti. Zato kar vsi k mojemu prijatelju Renardu, ki ima avtomobil.

Po teh besedah je zasukal konja za bližnji ogal in je grmel po cesti tako jedrnat, da so drugi, čeprav so dirjali na ves dir, konaj dohajali vihrajoči rep njegovega konja.

Doktor Renard je prebival v visoki udobni hiši na vrhu strme ulice, tako da je jezdec, ko so razjahali pred njegovimi vrati, lahko še enkrat pregledal belo cesto, tekočo po zelenem pobočju hriba, ki je molel prko vseh strah. Oklehnili so se, videč da je cesta še prazna, ter so pozvonili.

Doktor Renard je bil rjavobradec, prsč samega zdravja, prava podoba tiste vrste molčevih, a zelo priskočnih zdravnikov, ki se je v Franciji popolneje ohranila nego na Angliškem. Ko so mu razložili položaj, je najprej pihal in prskal nad preplahnjenostjo bivšega markija; potem pa je izjavil s krepki francoskim skiptičizmom, da na možnost poštena anarhistična vstaja niti oddalec ni misliti.

— Anarhija, — je skomiznil z rameni, — otročarija!

— A, ali je to otročarija? — je vzdiknil stotnik ter pokazal preko zdravnikov rame.

Vsi so se obrnili in gledali upognjeno črto črnih jahalcev, ki so a do njih bumno liki Atilova tolpa navkreber. Čeprav so jahali silno hitro, je ostala vsa vrsta ves čas dobro strnjena, in natančno so lahko ločili črne krinke v prvem redu, zvrnane na enako višino kakor vojaške uniforme. Toda najsi je bil črni četverkotnik isti, le da se je hitreje premikal, so videli sedaj vendar nekaj presnetilivega, razlika, ki so jo z vrh hriba lahko opazili, ker je bilo pobočje pod njimi kakor razgrujen zemljevid. Vsa masa jezdecov je bila enotna; pred njo pa, daleč spredaj, je dirjal en jezdec zase, divje je mahal z rokami in bil s petami konja po bokih ter ga naganjal bolj in bolj, da bi človek sodil, da ni preganjač, nego da beži pred preganjavci. A še na to veliko razdaljo je bilo v tej postavi nekaj tako fanatičnega, tako nedvomnega, da so spoznali v nji — samega tajnika.

— Žal mi je, da moram prekiniti ta znanstveni razgovor, — je rekel stotnik, — toda ali mi morete posoditi svoj avtomobil, — sedaj, v dveh minutah?

— Bojim se, da vsi skupaj blazniti, — se je doktor po prijateljsko nasmešnil; — a Bog ne zadeni, da bi bila blaznost ovira prijateljstvu. Stopimo do kolnice.

Doktor Renard, blaga duša, je bil neznansko bogat mož; njegovo domovanje je bilo kakor muzej za starine, in imel je tri avtomobile. Vendar je bilo kazno, da jih je zase poredkoma rabil, ker je bil v svojih zadevah siromen kakor francoski srednji sloj sploh, in ko so jih njegovi nastopni prijatelji začeli preizkušati, je pretlelo precej časa, predno

so se prepričali, da je eden sposoben za vožnjo. Tega so nekako spravili na cesto pred hišo. Stopivši iz temne kolnice so se začudili, da je zunaj že mrak; — tnečilo se je bilo hitro kakor v tropičnih krajih. Ali so se bili dalje mudili nego so si sami mislili, ali se je bila zbrala nad mestom navadna gosta gruča oblakov? Ozirli so se še po strmini navzdol in zdelo se jim je, kakor da se dviga od morja lahna meglica.

— Sedaj ali nikoli! — je rekel doktor Bull. — Konje slišim!

— Ne, — je odvrnil profesor — konja.

Prisluhnili so: ta bližajoči peket ni bil od cele kavalade, to je bil en jezdec, ki je pustil druge daleč za seboj — blazni tajnik.

Symeova obojtelj je imela, kakor večina obitelj, ki končajo v poznih in skromnih razmerah, neko svoj avto, zato je znal z njim ravnavati. Mahoma je skočil na sofski sedež in z zariplim obrazom vlekel in sukal kolesje, ki ga ni bil več vajen. Z vso silo se je uprl na ročko, potem pa čisto mirno:

— Bojim se, da ne pojde!

V tem je zavil okrog ogla jezdec, vzvnan na drvečem konju, jedrnat in naravnost kakor puščica. Smeh mu je šel križem preko lica, da mu je bil obradek kakor razkorenjen. Zavil je mimo voza, v katerega se je bila stlačila družba, in je iztegnil roko prednje. Bil je tajnik in v slovesnem znamenju so se mu usta izravnavala.

Syme je slonel trdo na okretalu: slišati je bilo samo grmenje anarhistične konjice, ki je prihajala v mesto. Nenaodoma pa je zaskipalo železje v stroju, in avtomobil se je pognal naprej. Tajnika je kar posnelo s sedla, kakor bi potegnil ostrino iz nožnice, ter ga vrglo ploskoma po cesti prav drgetajočemu konju pod nogo.

Ko je avto zavil v sijajnem loku za ogal, so zagledali še ostale anarhiste, ki so se razgrnili po cesti in vzdigovali svojega vodnika.

— Ne razumem, kako se je tako hitro zmrčilo, — je menil naposled profesor s pridruženim glasom.

— Vihar se nam obeta, — je rekel doktor Bull. — Škoda, da nima voz svetilke, da bi vsaj kaj videli.

— Imamo jo, — je rekel stotnik in izvelkel iz voza težko starinsko svetilko iz kovanege železa. Bila je očitno starina, po vsej priliki je služila nekoč pobožnim namenom, zakaj na eni strani je imela surovo izdelan križ.

— Kje vruga ste pa to iztekli? — je vprašal profesor.

— Kjer smo iztekli avtomobil, — se je zasmejal stotnik, — pri mojem najboljšem prijatelju. Ko se je naš prijatelj Syme ukvarjal z okretalom, sem stekel po stopnicah na vrata k Renardu, ki je gledal, kako se odpravljamo.

— Zdite mi, — sem mu rekel, — da svetilke ne utegnemo več iskati. — Ljubezno je pogledal kvisku proti krasno obokanemu vežnemu stropu. Izpod njega je videla na verigah čudovito umotnega dela tale svetilka, eden izmed tisočih zakladov njegove hiše, ki je res prava zakladnica. S silo je izdrl svetliko iz stropa, la se je okrušilo nekaj slikanega ometa ter se razletelo dvojje krasnih vaz. Nato mi je izročil železno svetliko in jaz se mijo spravil v voz. Ali ni bilo prav, ko sem rekel, da se izplača seznaniti s doktorjem Renardom?

— Prav je bilo, — je rekel Syme resno in je obesil težko svetilko spredaj na voz. V nasprotni med modernim avtomobilom in to čudno, črkvono svetliko je bila nekaka alegorija vsega njih položaja.

Dotlej so bili hodili po najmirnejšem delu mesta, srečuje kvečjemu po dvojje, troje ljudi, po katerih niso mogli prav nič soditi, je-li jim prebivalstvo prijazno ali sovražno. Sedaj pa so se začela okna polagoma razsvetlevali; čutili so se sredi ljudi, sredi človeštva. Doktor Bull se je okrenil s svojim naravnim, srečnim smehom k Rateliffu.

(Dalje prihodnjik.)

USODA KOROŠKIH SLOVENCEV

(Glas švicarskega publicista.)

V uglednem švicarskem dnevniku "Gazette de Lausanne" objavlja znani publicist in francoski književnik Maurice Muret članek o Slovencih na Koroškem. Članek je izšel dne 4. septembra, torej na predvečer razprav v Društvu narodov, kjer se je predstavila Avstrija s celotno kopico gospodarskih pritožb in jokavih zahtev. Z ozirom na to je dobro, da je napisal, v informacijo držav pri Društvu narodov o Avstriji tole:

Znana je ostrina vprašanja narodnostnih manjšin v Avstriji in v takozvanih nasledstvenih državah. Vse države v tem delu Evrope se obtežujejo, da krše mednarodne pogodbe, ki so jih pravkar podpisale. Avstriji na pr. ki bi se pravzaprav morali sramovati radi preteklosti, ki je tako bogata na persekucijah vseh vrst, dolže vse sosedo po vrsti. Zlasti so goreči, da dolže sosedno Jugoslavijo, češ da neumisljeno preganjanje Nemce. Mi smo že neki dan opozorili o priliki smrti Conrada Hotendorfa na bes bivših avstrijskih vlad proti Jugoslovenom. Zdi se, da dele taka čustva tudi novi Avstriji. Ko je pred tedni kancelar Ramek v dunajskem parlamentu primerjal usodo Nemcev v Jugoslaviji z usodo Slovencev na Koroškem, je načrtal prav temno sliko o dozevnih preganjanjih nemških manjšin od strani Beograda v Jugoslaviji. Pobahal se je z dozdevno povsem drugačnim postopanjem napram Slovincem na avstrijskem Koroškem.

Beogradska vlada ni molčala na tako težke, resnici nasprotujoče obdolžitve. In to se razume. Avstrijske pritožbe so vedno nake poslušne simpatije v vseh krogih, ki so blizu Društvu narodov. Ker je Avstrija nesrečna, ker trpi gospodarsko in finančno, se nagibajo ti krogi k Avstriji in verujejo brez kritičnega pomisleka vsem avstrijskim spletkam proti sosedom. Brošura "Stanje Slovencev pod Avstrijo", ki je izšla v Ljubljani, popravlja avstrijske pritožbe. Ta obrambeni spis, ki ga podkrepljajo oficijelni dokumenti, lahko prepriča manj poučene duhove v prilog Jugoslavije. Morda jugoslovenska vlada res vedno ni imela napram Nemcem v Jugoslaviji vseh ozirov. Eno pa je gotovo: da Slovenci na Koroškem ne uživajo pravice, ki jim jih dajejo nedavne mirovne pogodbe.

Člen 68. saint-germainske, od Avstrije podpisane pogodbe pravi: "Glede javnega pouka mora avstrijska vlada v vseh mestih in okrajih, kjer prebiva večja skupina državljanov nemškega jezika, dovoliti posebne olajšave in sicer s tem, da otvarja v ljudskih šolah pouk v materinskem jeziku za državljane nemškega materinskega jezika."

To besedilo le formalno, obenem pa je jasno, ponavljamo to, da ga avstrijske oblasti kratkoma krše. "Tiranični postopki" napram "inferiornim narodom", katerih se je posluževal Dunaj, predno je razpadel, so še danes v veljavi. Brošura, ki jo imamo pred sabo, dokazuje še čisto nepobitno krivdo dobro znanih pan-germanističnih udruženj, kakor "Deutscher Schulverein" in "Heimatdienst" na Koroškem, ter njih sodelovanje z oficijelno Avstrijo. Krivica je tako kričeca, da se je jugoslovenska vlada po pravici začudila, da more kancelar Ramek imeti pogum, povzročiti preprič v stvari, kjer je tako lahko odgovarjati Avstriji.

Sedaj, ko se otvarja šesta skupščina Društva narodov, ni brez koristi, da se v časopisju obnovi vprašanje narodnostnih manjšin v centralni in vzhodni Evropi. Treba to vprašanje rešiti čim prej boljše, da se omogoči povratek miru. Predvsem pa treba, da se odreče nova Avstrija spletkarju nju bivše Avstrije. Sicer mora prej ali slej izgubiti simpatije, ki jih je danes deležna."

Te dni je napravila žalosten konec vojna ladja, o kateri je pred par leti govoril vs svet. To je nemški podmornik št. 20, ki je dne 7. maja 1915. torpediral na južni obali Irske veliki angleški brzi parnik "Lusitanijs". Ta parnik je imel na krovu več tisoč potnikov, od katerih je velik del ugonil. Na ladji je bila tudi večja množina zlata, ki se je s parnikom vred potopila. Zadržne čase so začeli to zlato v palicah dvigati s potapljač in so ga že precej spravili na dan.

Nemški podmornik je dne 5. novembra 1916. nasledel ob godi nemski zapadni obali Jutlandije. V megli je prišel preblizu suhi zemlji in obšel na nasipini. Mostov se je še pravočasno rešilo. Skušali so ga sicer uničiti s torpedom, vendar se je poskus izjalovil. Šele po sklepu miru je svet izvedel, kakšno ulogo je imel "U 20" v vojni.

Podvodnica, dolga 60 do 70 m. je ležala na periskopnem stolpu popolnoma pod vodo in je pomajala stalno nevarnost za plovbo, posebno za ribiče. Tekom let je prebivalstvo pobralo iz razbitine, kar je bilo količjak vrtulj. Polagoma se je vsa notranjost napolnila s peskom, tako a je bila železna ladja le še nevarnejša. Zato so sklenili, da podmornik popolnoma uničijo. To se je zgodilo nekako pred enim mesecem.

Z življensko nevarnostjo so položili danski potapljači pod vodnik devet min, od katerih je bila vsaka napolnjena s 70 kilogrami najmočnejšega razstreljiva. Razen tega se je videlo, da se nahaja v razbitini še kakih 200 do 300 ostrih granat in tudi nekaj torpedov, ki v morski vodi gotovo še niso trpeli. Daleč zunaj na prod so skopali globok jarek, iz katerega so napeljali električne žice do min pod vodo. Iz okolič je prišlo na stotine ljudi, da bi videli, kako zavarovani v jarku, kako bo končala ena največjih vojni ladij za svetovne vojne.

Na določeno znamenje je pritiskal danski sapperjev na gumb. Dva velikanška nad 100 metrov visoka vodna stebra sta bliskoma brizgnila ob strašnem poku v zrak. Potem je zaprla razgled na morje velikanška črna stena dima, prahu in peska, pomešanega z drobci železa. Takoj nato je začelo treskati daleč naokrog, kakih 400 metrov proč od "U 20", polno manjših in večjih železnih drobcev, ki jih je pognala moč razstreljiva visoko v zrak. Okrog podmornika je bilo morje nekaj sekund podobno peklenskem žreht. Kmalu se je voda pomirila in za vedno zagmnila pod seboj ladjo, pred katero je pred 10 leti trepetala marsikatera zažemljenska ladja.

Grozni pogreb vladnjega strahu morja okrog Anglije je bil pri kraju.

Najbolj zdravo veliko mesto.

Sidney je postavil zdravstveni rekord, ki prekaša vsako drugo mesto na svetu s prebivalstvom nad 500.000 ljudi. Tako ponosno naglašajo poročila najvišjega zdravstvenega uradništva v tem avstralskem mestu. Od tisoč oseb jih je umrlo lani devet. Umrli vest dojenčkov je znašala od 1000 otrok 57. Povprečno je znašalo število umrljivosti zadnjih pet let 9.35 na 1000 oseb. Ugodno zdravstvene razmere povzročajo v glavnem izborna podnebje.

Vera in boljšeizem.

Madžarski prosvetni minister grof Kuno Klebelsberg je na zborovanju v Hajdú Nanas poudarjal, da med protestanti in katoliki ni pravzaprav nobene razlike in da bi morali zato oboji skupno nastopiti proti komunizmu. Ta ministrova izjava je precej vznemirila opozicijske kroge, ki nameravajo spraviti zadevo pred parlament, češ da je aktivni minister nastopil proti drugim priznanim veram.

Vera in boljšeizem.

Madžarski prosvetni minister grof Kuno Klebelsberg je na zborovanju v Hajdú Nanas poudarjal, da med protestanti in katoliki ni pravzaprav nobene razlike in da bi morali zato oboji skupno nastopiti proti komunizmu. Ta ministrova izjava je precej vznemirila opozicijske kroge, ki nameravajo spraviti zadevo pred parlament, češ da je aktivni minister nastopil proti drugim priznanim veram.

Madžarski prosvetni minister grof Kuno Klebelsberg je na zborovanju v Hajdú Nanas poudarjal, da med protestanti in katoliki ni pravzaprav nobene razlike in da bi morali zato oboji skupno nastopiti proti komunizmu. Ta ministrova izjava je precej vznemirila opozicijske kroge, ki nameravajo spraviti zadevo pred parlament, češ da je aktivni minister nastopil proti drugim priznanim veram.

Madžarski prosvetni minister grof Kuno Klebelsberg je na zborovanju v Hajdú Nanas poudarjal, da med protestanti in katoliki ni pravzaprav nobene razlike in da bi morali zato oboji skupno nastopiti proti komunizmu. Ta ministrova izjava je precej vznemirila opozicijske kroge, ki nameravajo spraviti zadevo pred parlament, češ da je aktivni minister nastopil proti drugim priznanim veram.

Madžarski prosvetni minister grof Kuno Klebelsberg je na zborovanju v Hajdú Nanas poudarjal, da med protestanti in katoliki ni pravzaprav nobene razlike in da bi morali zato oboji skupno nastopiti proti komunizmu. Ta ministrova izjava je precej vznemirila opozicijske kroge, ki nameravajo spraviti zadevo pred parlament, češ da je aktivni minister nastopil proti drugim priznanim veram.

Madžarski prosvetni minister grof Kuno Klebelsberg je na zborovanju v Hajdú Nanas poudarjal, da med protestanti in katoliki ni pravzaprav nobene razlike in da bi morali zato oboji skupno nastopiti proti komunizmu. Ta ministrova izjava je precej vznemirila opozicijske kroge, ki nameravajo spraviti zadevo pred parlament, češ da je aktivni minister nastopil proti drugim priznanim veram.

Madžarski prosvetni minister grof Kuno Klebelsberg je na zborovanju v Hajdú Nanas poudarjal, da med protestanti in katoliki ni pravzaprav nobene razlike in da bi morali zato oboji skupno nastopiti proti komunizmu. Ta ministrova izjava je precej vznemirila opozicijske kroge, ki nameravajo spraviti zadevo pred parlament, češ da je aktivni minister nastopil proti drugim priznanim veram.

Madžarski prosvetni minister grof Kuno Klebelsberg je na zborovanju v Hajdú Nanas poudarjal, da med protestanti in katoliki ni pravzaprav nobene razlike in da bi morali zato oboji skupno nastopiti proti komunizmu. Ta ministrova izjava je precej vznemirila opozicijske kroge, ki nameravajo spraviti zadevo pred parlament, češ da je aktivni minister nastopil proti drugim priznanim veram.

Madžarski prosvetni minister grof Kuno Klebelsberg je na zborovanju v Hajdú Nanas poudarjal, da med protestanti in katoliki ni pravzaprav nobene razlike in da bi morali zato oboji skupno nastopiti proti komunizmu. Ta ministrova izjava je precej vznemirila opozicijske kroge, ki nameravajo spraviti zadevo pred parlament, češ da je aktivni minister nastopil proti drugim priznanim veram.

Madžarski prosvetni minister grof Kuno Klebelsberg je na zborovanju v Hajdú Nanas poudarjal, da med protestanti in katoliki ni pravzaprav nobene razlike in da bi morali zato oboji skupno nastopiti proti komunizmu. Ta ministrova izjava je precej vznemirila opozicijske kroge, ki nameravajo spraviti zadevo pred parlament, češ da je aktivni minister nastopil proti drugim priznanim veram.

SUBMARIN, KI JE POTOPIL LUSITANLJO

(Glas švicarskega publicista.)

Te dni je napravila žalosten konec vojna ladja, o kateri je pred par leti govoril vs svet. To je nemški podmornik št. 20, ki je dne 7. maja 1915. torpediral na južni obali Irske veliki angleški brzi parnik "Lusitanijs". Ta parnik je imel na krovu več tisoč potnikov, od katerih je velik del ugonil. Na ladji je bila tudi večja množina zlata, ki se je s parnikom vred potopila. Zadržne čase so začeli to zlato v palicah dvigati s potapljač in so ga že precej spravili na dan.

Nemški podmornik je dne 5. novembra 1916. nasledel ob godi nemski zapadni obali Jutlandije. V megli je prišel preblizu suhi zemlji in obšel na nasipini. Mostov se je še pravočasno rešilo. Skušali so ga sicer uničiti s torpedom, vendar se je poskus izjalovil. Šele po sklepu miru je svet izvedel, kakšno ulogo je imel "U 20" v vojni.

Podvodnica, dolga 60 do 70 m. je ležala na periskopnem stolpu popolnoma pod vodo in je pomajala stalno nevarnost za plovbo, posebno za ribiče. Tekom let je prebivalstvo pobralo iz razbitine, kar je bilo količjak vrtulj. Polagoma se je vsa notranjost napolnila s peskom, tako a je bila železna ladja le še nevarnejša. Zato so sklenili, da podmornik popolnoma uničijo. To se je zgodilo nekako pred enim mesecem.

Z življensko nevarnostjo so položili danski potapljači pod vodnik devet min, od katerih je bila vsaka napolnjena s 70 kilogrami najmočnejšega razstreljiva. Razen tega se je videlo, da se nahaja v razbitini še kakih 200 do 300 ostrih granat in tudi nekaj torpedov, ki v morski vodi gotovo še niso trpeli. Daleč zunaj na prod so skopali globok jarek, iz katerega so napeljali električne žice do min pod vodo. Iz okolič je prišlo na stotine ljudi, da bi videli, kako zavarovani v jarku, kako bo končala ena največjih vojni ladij za svetovne vojne.

Na določeno znamenje je pritiskal danski sapperjev na gumb. Dva velikanška nad 100 metrov visoka vodna stebra sta bliskoma brizgnila ob strašnem poku v zrak. Potem je zaprla razgled na morje velikanška črna stena dima, prahu in peska, pomešanega z drobci železa. Takoj nato je začelo treskati daleč naokrog, kakih 400 metrov proč od "U 20", polno manjših in večjih železnih drobcev, ki jih je pognala moč razstreljiva visoko v zrak. Okrog podmornika je bilo morje nekaj sekund podobno peklenskem žreht. Kmalu se je voda pomirila in za vedno zagmnila pod seboj ladjo, pred katero je pred 10 leti trepetala marsikatera zažemljenska ladja.

Grozni pogreb vladnjega strahu morja okrog Anglije je bil pri kraju.

Najbolj zdravo veliko mesto.

Sidney je postavil zdravstveni rekord, ki prekaša vsako drugo mesto na svetu s prebivalstvom nad 500.000 ljudi. Tako ponosno naglašajo poročila najvišjega zdravstvenega uradništva v tem avstralskem mestu. Od tisoč oseb jih je umrlo lani devet. Umrli vest dojenčkov je znašala od 1000 otrok 57. Povprečno je znašalo število umrljivosti zadnjih pet let 9.35 na 1000 oseb. Ugodno zdravstvene razmere povzročajo v glavnem izborna podnebje.

Vera in boljšeizem.

Madžarski prosvetni minister grof Kuno Klebelsberg je na zborovanju v Hajdú Nanas poudarjal, da med protestanti in katoliki ni pravzaprav nobene razlike in da bi morali zato oboji skupno nastopiti proti komunizmu. Ta ministrova izjava je precej vznemirila opozicijske kroge, ki nameravajo spraviti zadevo pred parlament, češ da je aktivni minister nastopil proti drugim priznanim veram.

Madžarski prosvetni minister grof Kuno Klebelsberg je na zborovanju v Hajdú Nanas poudarjal, da med protestanti in katoliki ni pravzaprav nobene razlike in da bi morali zato oboji skupno nastopiti proti komunizmu. Ta ministrova izjava je precej vznemirila opozicijske kroge, ki nameravajo spraviti zadevo pred parlament, češ da je aktivni minister nastopil proti drugim priznanim veram.

Madžarski prosvetni minister grof Kuno Klebelsberg je na zborovanju v Hajdú Nanas poudarjal, da med protestanti in katoliki ni pravzaprav nobene razlike in da bi morali zato oboji skupno nastopiti proti komunizmu. Ta ministrova izjava je precej vznemirila opozicijske kroge, ki nameravajo spraviti zadevo pred parlament, češ da je aktivni minister nastopil proti drugim priznanim veram.

Madžarski prosvetni minister grof Kuno Klebelsberg je na zborovanju v Hajdú Nanas poudarjal, da med protestanti in katoliki ni pravzaprav nobene razlike in da bi morali zato oboji skupno nastopiti proti komunizmu. Ta ministrova izjava je precej vznemirila opozicijske kroge, ki nameravajo spraviti zadevo pred parlament, češ da je aktivni minister nastopil proti drugim priznanim veram.

Madžarski prosvetni minister grof Kuno Klebelsberg je na zborovanju v Hajdú Nanas poudarjal, da med protestanti in katoliki ni pravzaprav nobene razlike in da bi morali zato oboji skupno nastopiti proti komunizmu. Ta ministrova izjava je precej vznemirila opozicijske kroge, ki nameravajo spraviti zadevo pred parlament, češ da je aktivni minister nastopil proti drugim priznanim veram.

Madžarski prosvetni minister grof Kuno Klebelsberg je na zborovanju v Hajdú Nanas poudarjal, da med protestanti in katoliki ni pravzaprav nobene razlike in da bi morali zato oboji skupno nastopiti proti komunizmu. Ta ministrova izjava je precej vznemirila opozicijske kroge, ki nameravajo spraviti zadevo pred parlament, češ da je aktivni minister nastopil proti drugim priznanim veram.

Madžarski prosv

BRIGITA

ROMAN. — Spisal C. M.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

35

(Nadaljevanje.)

Sedla je na divan ter se zamislila. Nekaj časa pozneje pa je dvignila glavo ter rekla polglasno:

— Gospod je pisal: — Osebo mi je vrlo žal, da je porota zavrnila vašo sliko. Zaman sem skušal prepričati svoje tovariše, da tiči v vasi bliki vidika umetniška posebnost ter da lahko privabi v oči občutljivega gledalca solas... Tako nekako je pisal takrat oni gospod. Mislim, da imam pismo še sedaj. Moj oče ni sicer dal ničesar na obljube velikega moža, a pismo je vendar spravil.

Oči gospe Klavdine so se odločno zaskrbele.

— Dele, lahko mi odvzamete dosti posla, kajti danes ne morem iti ven. Že sva se dogovorili glede vsega. Za neveže ti je le treba vse naročiti v dotičnih prodajalnah: volno, čevlje, čepice, predpasnike in druge. Izberete tudi lahko igrače za otroke ter sladkarije. Ker bo letos zame prav posebno vesel Božič, lahko prekoračim določeno svoto za polovico.

Brita jo je navlučeno objela.

— Krasno, krasno, to bo vselej! Kaj ne, deklice dobe punčke in dečki kose, vbojake in kanone? Ah, kako se že veselim, — takoj se podam na pot!

— Le pojdi, dete. Če te ne bo pri čajni uri točno nazaj, nič ne de.

Sveže in prožno je korakala Brita po aleji ob bregu reke. Sneg je škripal pod njenimi čevli in sveži zimski zrak je pordečil njena lica.

Kmalu se je nahajala v središču trgovskega dela mesta. Tam so se nahajale velike prodajalne tako temo druga poleg druge, da ji ni bilo treba daleč hoditi. Vsa svoja naročila je izvedla hitro. Najbolj dolgo se je zamudila v prodajalni za igrače. Tam je izbirala previdno in veselje ji je žarelo iz oči.

Medtem se je stemnilo. Na cestah in v izlozbah prodajalen so zablistele luči. Na nekem vogalu je srečala par častnikov, med njimi stoltnika Gregorja ter Teo Frenseno. Vsi so pozdravili zelo dvorljivo.

— To je pač najbolj mična stvarica, kar sem jih kdaj videl, — je rekel stoltnik Teonu.

Slednji pa je skomignil z rameni.

— Dolgočasen tip guvernera, — je rekel malomarno.

— To diši po lisici in grozinu, se je smejal Gregor.

Teo si je prižgal cigareto.

— Smešno, — če bi le hotel. Me prav nič ne milta lotiti se tukaj. Brita je odšla naprej, da izvrši zadnji del naročil.

V trenutku, ko je stopila iz zadnje prodajalne na cesto, je prišel mimo Herbert Frensen. Mlada človeka sta se spogledala z veselimi presenečenjem in ker sta se tega tudi zavedla, je šinila obema kri v lica.

Herbert se je odkril ter prijel malo dekliško roko, katero mu je ona ponudila nekoliko obnavljaje.

— Milostljiva gospodična, — to imenjem sročil! Današnji dan je zame očitno v znamenju sreče, — je rekel živahneje kot je bila drugače njegova navada in oči so mu žarele naravnost prešerno.

Brita se je hitro obvladala.

— Presenečena sem videti vas tukaj ob tem času, gospod doktor. — Nepriznato presenečena? — je vprašal smehljaje.

— Če bi bilo tako, bi morala zanikati že iz uljudnosti, — se je šalila.

— Dobro parirano! Torej po vašem mnenju spadam sedaj še v laboratorij?

— Na vsak način bi vas pričakovala tam.

— Danes je praznik zame in vzel sem si par ur dopusta. Bil sem imenovan predstojnikom laboratorija. Ker pa je s tem imenovanjem zvezano izdatno povišanje plače, me najdite sedaj tako zidane volje.

Impulzivno mu je podala roko. Pogleda obeh se nista ločila niti za trenutek.

— Potem vam čestitam prav od srea.

Hitro je dvignil njeno roko k svojim ustnicam.

— To hvaležno sprejemam. Smatram za dobro znamenje, — da ste mi ravno vi prvi čestitali.

Brita je hitro umaknila svojo roko, vznemirjena od njegovega pogleda.

— Ne pustite se ustavljati, gospod doktor, in jaz se moram povizati, da pridem domov.

— Ali vas smem nekoliko spremiti?

Ni se mogla odločiti, a njegove oči so jo prosile tako iskreno, da ni mogla odbiti njegove prošnje.

Vsed tega je ostal ob njeni strani.

Od početka sta izmenjala le par brezpomembnih besed. Srea obeh pa nista hotela ničesar videti o ničevosti in ne da bi se tega zavedala, sta se zatopila v molk, — a njih duši sta kramljali.

Šele ko sta prišla iz objudjenih cest preko mostu ter je ležala pred njima samotna aleja, vodča k luči gospe Klavdine, sta se predramila oba iz tega molka.

— Ni vram treba potruditi se še naprej, gospod doktor, — kmalu bom doma, — je rekla Brita hitro.

On se je ozrl vanjo.

— Ali me hočete poslati proč za kazen, da sem vas tako slabo zabaval, milostna gospodična?

Brita je zmajala z glavo.

— Tudi jaz sem molčala.

Herbert pa je naenkrat obstal ter rekel z globokim vzdihom:

— Molčal sem le radi tega, ker vam imam preveč povedati, kar nosim v sru. Srečen slučaj vas je privedel na mojo pot ravno danes... in...

Od samega razburjenja ni mogel govoriti naprej. Oči Brite so nemirno počivale na njegovem obrazu. Prijel jo je za roko ter se ozrl vanjo spogledom, ki je razodeval vse vroče občutke njegovega srea. Zrlo je kot očarana v te plamtče oči ter se pričela tresti.

— Brita... Brita... že dolgo ste morala čutiti, kako neizrečno vas ljubim. Do danes nisem smel dati z besedami izraza svoji ljubezni, ker nisem bil v položaju, da vam ob istem času ponudim svojo roko za življenje. Danes, — Brita, — danes pa vam lahko rečem, da morem nuditi ženski brezskrbno, čeprav ponižno življenje. Brita, — ali hočete postati moja žena?

Brita se je vnovič stresla ter zastokala:

— Vaša žena, — o moj Bog, — vaša žena?

(Dolje prihodnjik.)

French Line

SAMO ŠEST DNI PREKO

PARIS 17. OKTOBRA

FRANCE 23. oktobra.

HAVRE — PARIŠKO PRISTANIŠČE

Kabine tretjega razreda z umivalniki in tekočo vodo za 2, 4 ali 6 oseb. Francoska kuhinja in pišča.

19 STATE STREET NEW YORK

ALI LOKALNI AGENTJE

Prekop Prokopov:

Mali oglas.

(Prevod iz češčine.)

Tatinak čita menda že stotič mali oglas. To je zabavna reč. Tatinak hodi po kuhinji, od okna do vrat, okrog omare, mize in macke v košarici, in vedno mrmra sam pri sebi. Roke drži v žepih in ko stopa mimo ogledala, se zadovolji, no ogleduje, smehljiva in spreminja potez e na obrazu, kakor ma bolj pristoja. Potegne iz žepa novine, razgrne jih pred seboj in čita. Čita male oglase. Mali oglasi spadajo v vrsto takih reči, ki jih ni lahko pozabiti. Čim bolj se približuje robu, tem bolj mu je tesno pri sru. Tatinak je zaupljiv deček in zato čita vedno iznova zapeljivo besedilo malega oglasa. Besede so enostavne ali Tatinak išče v njih drugega smisla, ki ga nimajo. Ta enostavnost ga namreč draži, vzbuja v njem nezaupanje. Tatinak je moderen mladi mož in si kar ne more misliti, kako je mogoče povedati enostavno reč enostavno, s preprostimi besedami, ko bi s vendar dalo to o lepšati, povedati s presenetljivo fantazijo, z besedami, ki bi sežale v sree in božala skrivne občutke. Tatinak mikakor ne more razumeti, kako je mogoče imeti milijon in dat v novine mali oglas, dolg samo pet verst. Tatinak postane nedolžna žrtve stanja, a katero bi res ne našel pravega imena, če bi ga mikaj ne opozorilo, da mora to ime iskati. In vendar je dobro, da je žrtve baš tega stanja, ki koncem koncev še ni tako žalostno in obupno, da bi se ga moral mladeneč sramovati. Kakšna pa bi bila mladost, če bi ne videla na vsakem zidu in stehi sedeti priložnosti, ki jo povisja in napravi srečno? Tatinak je siromak. Dobrega značaja je, ali sirota, nemeniš s krasnimi načrti, in kdo bi se žudil, če vidi to priložnost ne le na vsakem platu ali stehi, nego tudi povsod drugod, kamor se ozre. Pa je Tatinak tudi premden in izkušen deček. Dobro ve, da je vse odvisno od tega, kako človek priložnost vjame, če jo že lovi, kako jo prisili izdati to, kar se od nje zahteva. Slučaj ponaga samo tistemu, ki ga zna pravočasno pograbit. Tako mrma sam pri sebi naš Tatinak, oči mu žare, njegova misel pa hodi nekje daleč za čarobnim snom. Kar se spomni, da mu hoja po kuhinji ne ugaia. Spravi novine in hajdi v sobo. V sobi je odprto okno, čisti zrak, dolga preproga. Človek hodi tu kakor v oblakih in niti na misel mu ne pride, da so to samo štirje koraki sem in tja. Tatinak premišlja in računa. Premišlja svoj načrt, pa mu je vedno pred očmi tisti mali oglas, ki zaključni in začne vsako poglavje: **Iščemo primernega ženina** do 26 let za zelo lepo 19-letno devčko, inteligentno plavalcko, ali zelo skromno in mirno. Poleg bogate opreme in dobro urejenega stanovanja dobi še 1.000.000 Kč, naložen v dobrih vrednostnih papirjih, po dvehletnem zakonu pa majhno vilo v prvovrstnem češkem kopalisku. Ponudbe gospodov, le resnih in značajnih, pod "Naša nada" na pravilo lista.

Tatinak ponavlja ponudbo in čim večji je njegovo navdušenje, tem bolj se mu zdi, da se tiče tudi njega, a za od tekmovalnja vsaj ne izključuje. To ga vznemirja in krepi to mu pomaga, da si dobro predstavi situacijo onih, ki so ponudili in plačali mali oglas. Čemu bi ne staviili resne in odkrite ponudbe? Nikjer ni napisano da je ne sme staviti. Zakaj bi si ne mogel misliti, da bi bil dober ženini? Zakaj bi ne pomagal bližnjemu iz take neprijetne situacije, zakaj bi mu ne ponudil roke in steče? Ali tu moli človek roko neglam v negotovost, stvar je malce neprijetna, v usseh zveni odnevezopernega "kdo da več," srča je maskirana in tista roka, ki ponuja sree, lahko človeka toplo objame ali pa pošteno udari. To je loterija, igra, tem bolj neprijetna, ker se moraš vnaprej pokazati, ker si moraš reči mnogo takih stvari, ki jih sicer še nikoli nisi izgovoril, ker se moraš kar na lepem sleči in pokazati vso svojo notranjost, vse svoje tajne koticke, kjer so skrite najintimnejše misli in želje. In ko vse to pokažeš in dokažeš, da si vreden njene roke, te čisto izda pismo, ali pa ne dokažeš tega, kar je potrebno, da sprejme ona ponujano sree. Tatinakovo sree je objel pregledni žut hvaležnosti in spoštovanja. Ponudba ne govori o poročeni gospodih. Ne govori o veletrgovcih in več posestnikih. Molči o višjih državnih uradnikih. Ni dostopna samo ingom, drom, profom in drugim kapacitetam, ki imajo te lastnosti in one vrline. Vrata odpira vsem ženinom. Kaj kaj bi Tatinak ne mogel biti pri nueren in resen ženini lepe, skromne in mirne devčke? Na rokah jo bo nosil. Vse stori, kar ji bo bral iz oči. Kakor zaklad jo bo branil in ščitil. Samo namignila bo, pa skoči Tatinak liki strela. In kaj šele, če trve, da je res preprosta, da smatra svoje bogastvo le za sredstvo, slučajno okolnost, ki skrbi za mir in zadovoljstvo v najtežjih trenutkih in da stoji na vsem tem, nad denarjem, stanovanjem, opremo in malo vili takoj za roditelji njen sprog, njena ljubezen... ščit, opora in čast. Tatinakovo sree kar kopni po neznani plavalcki. Čuti in vidi to sreečo. Kar otipal bi jo lahko. Njegove oči žare v oduševljenju in ljubezni. Sam sebi se zdi kot vitec, pa mu hipoma uide ta zavest. Njegova misel dolje s strazno brzino, slika mu najrazličnejše podobe, sam pa sedi v pozlačenem sedlu na nevidnem žrebcu in drvi neznano kam. Polt njegove sanj ne pozna meje. Tatinak pritiskne k ustnam pokrovček črnilnika, njegova roka seže mrzlično po peresu, roka se nervozno premika po belem pisemskem papirju, vse telo mu drhti v čudovitem zanosu in nepremagljivi ljubezni.

"Vaše Visoko blagorodje" — s krasnimi potezami spravi na papir prve besede — "sem mlad, pošten ter značajan mož..." Tatinakova brzina pojema. Naenkrat md slog ne ugaia več, črke b. k in i se mu zde ostudne, popravil streško na č. ves prestrašen opazi, da piše preveč pokonci. In Tatinak odloži pero. Leva roka mu zdrsne počasi na mizo, prsti se skrije — in že mečka nedolžni papir. Zašum po tleh zmečkano pismo, v katrem je edino Visoko blagorodje ter zoperne črke b. k in i, pa odleti vse skupaj v dolgem loku v kot. Tatinaka se je polotila druga misel.

Tako lepo si je vse to predstavjal. Pismo pride, on ga razpečati in prečita. Z eno roko bo držal

pismo, z drugo pa svoje nemirno srce. "Vase pismo nam izredno ugaia, gospod, in veselilo bi nas, če bi se oglasili osebo." Pa si da Tatinak lepo polikati obleko in naprsnik in hajdi v posete. Do tu je prišel Tatinak v vselem razpoloženju. Pot po ulici pa ga je neprijetno dirnila. Vsi ti zoperni ljudje zijaio za njim in majoje z glavami, kakor da ima samo on nekaj zapisano na nosu. A Tatinak premišluje o obrestih od milijona, pa se mu zdi, da od enega do drugega milijona ni posebnice daleč: "Bogme, ne bom hodil peš!" In ko stopa tako v mislih v prvo nadstropje, ga peče koža na čelu, kjer sedi, prilipljen s potom, fantovsko ozaljšani klobuk. In Tatinak naenkrat prebledi, redčica izgine, na bledem obličju pr se širijo čudne poteze kakor svetlobna reklama. Glavnega pogoj se niti spomnil ni. Kaj poreče ona? Da, ona, kaj poreče ona, zelo lepa in inteligentna plavalcka? To vendar ni kar tako tebi nič meni nič! Oznil bi se sicer, bogme, na komando enega milijona, pa naj si misli onesta, kar ji drago. Tatinak na tihem razmislija o tem, dali je sploh lepa, da-li bi se mogel zaljubiti na prvi pogled. Kakšen vtis more napraviti? Ali, da vtis! Tako važno stvar bi bil malone prezrl.

Avtokritik Tatinak je na umiku, kar opazi, da delovnik, ki ga ima na sebi... eh, kaj telovnik, ali hlače niso baš najnovejše. In sirota Tatinak se zave, da je grozno, če ima fant samo ene hlače, če je odvisen od edinega telovnika. Plakal bi, osem ur bi plakal Tatinak, tako je obupan. A prvi vtis je odločilen. Ta pomeni vse. Pa ni niti izključeno, da poreče ona: "Ta mi sicer ni všeč, papa, vendar pa pojdem z njim enkrat v gledališče in si izberem tam drug zega, kajne, papa?" — "Toda dragica, saj sediš na treh tisočih sree in izmed oreh tisoč se že da izbrati lepega in primernega moža!" — Tatinak si nupa niti misliti, da bi mogel on igrati takoklaverno vlogo. Naglo si obrise vroče čelo z robcem in nplane k ogledalu. Da, če bi ne imel bradavice, če bi ne bilo na bradi brazgotine! In ti nesrečni lasje na desnini usosom! Nikakor nočjo rasti. In zdaj je kakor plešast. Tatinak pa se susede na stol. Solzica mu zdrsne iz očesa, v njeni trepetajoči globini pa se pokaže kakor v ogledalu obraz črnotice, ki počiva na kupu ljubavnih pisem kakor na mehku sentu.

Hipoma pa se Tatinak zravna, na ustnau mu zaigra smehljaj in videci je, da se je fant odločil. Eh, kaj bi, siromaštvo ne ubija poštenja! Oguljeni rob telovnika se da obiti s črno nitjo in hlače se še ne svetijo tako zelo, da bi jim likalnik ne mogel pomagati na noge. Kaj pa debela ustnica? In naenkrat je ponosen na to, da ima debelo ustnico. Kakšen pomon na imajo blede in suhe ustnice? A brazgotine na bradi? Sestra ima sicer pudra, in če bi ji rekel, mu ga gotovo da ščipe ali pa ga celo sama napudra, da se ne bo nič poznalo. Moški, tudi če ni končal posne ocaje iz kosmetike, ne obvlada svojega obraze tako kakor ženska. In slednjič lasje. Čemu pa je na svetu gospod Črvinka, unetnik svoja stroke, kateremu daje pet kron za striženje? No in to je vse. Tatinak bujli v ogledalo, sam sebi je naenkrat všeč, pa pravi: "Tatinak, bančni uradnik; izredna čast mi je, gospodična..." Saj pojde ta reč, bogme da pojde! Samo hoteti je treba. In korajža, korajža, to je glavno. Kdor nima korajža, naj ostane za pečjo. In kako imenitno opravi Tatinak svoj posel!

(Konec prihodnjik.)

SLUŽBO DOBI

Slovensko dedle pri slovenski družini v Pittsburgh, Pa. za pojednile pišite na naslov: Mary Glava, 2743 Springarden Ave., N. S. Pittsburgh, Pa.

ROLE za PIANO

NAVJENSKA POTOKAR
331 Cherry St., Canton, Mass., Pa.
PITTE PO NOVI CENIK.

Kretanje parnikov Shipping News

14. oktobra: Mauretania, Cherbourg; La Savoia, Havre; Berlin, Cherbourg, Bremen.
17. oktobra: Paris, Havre; Homeric, Cherbourg.
21. oktobra: Aquitania, Cherbourg; Suffren, Havre; America, Bremen.
23. oktobra: France, Havre.
24. oktobra: Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg; Martha Washington, Trst.
28. oktobra: Berengaria, Cherbourg; Rochambeau, Havre; Pres. Roosevelt, Bremen; Arabic, Cherbourg, Hamburg.
29. oktobra: Columbus, Cherbourg; Deutschland, Hamburg.
3. novembra: Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.
4. novembra: Mauretania, Cherbourg; De Grasse, Havre.
5. novembra: Pittsburgh, Antwerp; Mount Clay, Hamburg.
7. novembra: Paris, Havre; Homeric, Cherbourg.
10. novembra: George Washington, Cherbourg.

Bremen; Stuttgart, Cherbourg, Bremen.
11. novembra: Aquitania, Cherbourg.
12. novembra: Cleveland, Cherbourg, Hamburg.
14. novembra: Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg; La Savoia, Havre; Andania, Hamburg.
17. novembra: Bremen, Bremen.
18. novembra: Berengaria, Cherbourg.
19. novembra: Zealand, Antwerp; Westphalia, Hamburg.
21. novembra: Olympic, Cherbourg; Republic, Bremen.
24. novembra: Pres. Wilson, Trst; Berlin, Bremen.
25. novembra: Mauretania, Cherbourg; Rochambeau, Havre.
26. novembra: Albert Ballin, Hamburg.
28. novembra: Homeric, Cherbourg; Suffren, Havre; America, Bremen.

NEVAREN ZLOČINEC POD KLJUČEM

Pred dnevi je reška policija povodom nočne racije v nekem nočnem lokalu zasačila Nikolo Dundovića, roj. 1890, v Jahlonovcu. Dundović, tip skrajno nevarnega razbojnika in vlomilca, je bil izročen kriminalnim oblastim na Sušaku, kjer so povodom pregledovanja kartoteke v kriminalni evidenci policije med drugim ugotovili par prav zanimivih podrobnosti iz življenja drznega zločincea.

Pred 14 leti, ko je bil Dundović star komaj 21 let, je bil že nagljen k slabemu. Na Reki je iskal dela in je dlje časa obavljal težka fizična dela, denar pa je običajno zalupal v družbi vlačug in druge slične sodrge. V jeseni l. 1911 je Dundović v bližini Matulja napadel nekega moškega, ga podrl na tla, ubil in oropal. Takoj nato je pobegnil na Sušak, kjer je bil prijet. Pred sodiščem v Ogulinu je bil obsojen na 10 let ječe. Za časa svetovne vojne je zločinec kazen prestal v zaporu, l. 1921, pa je bil izpuščen na svobodo. Mesto da bi se sedaj poboljšal, je nadaljeval svoje lahkomišelnost življenje.

Seznanil se je z neko Jeršičko, s katero je dalje časa živel v kombinatu. Odšel je v Zagreb, kjer so ga prijeli in ker je bil bolan, izročili v bolnico. Tri dni kasneje je Dundović pobegnil iz bolnice, oblečen samo z lahko bolniško haljo. Za njim je bila izdana tiralcica ter je bil po naključju ponovno prijet na Sušaku. Sušaska policija, ki ni vedela, s kom ima opraviti, ga je zaprla med ostale običajne zločince. Ponoči je Dundović porušil zid in pobegnil iz zapora. Od tega dne dalje je izginila vsaka sled za njim. Lansko leto se je zopet pojavil v Zagrebu, kjer so ga prijeli. Simuliral je duševno bolnega človeka in so ga prepeljali v blaznico, odkjer je pobegnil v Trst. Tudi tu ni ostal dolgo na svobodi, ker je bil zasačen pri velikem vlamu in izročen sodišču. Zopet je pobegnil ter se pojavil na Reki, kjer so ga zasačili. Sedaj je konec njegove pustolovske kariere.

Volkovi v Abrucih.

Pripadilo se je zadnje dneve, da so volkovi iz Abrucev pridrli celo do kolodvora v Posti v strah in grozo letoviščarjev. V neki drugi vasi so volkovi požrli enega konja in več ovac. Dva izletnika iz Rima sta bila ponoči, ko sta prenočevala pod zvezdnatim nebom, napadena od volkov, pa sta se jih srečno ubranila.

Čudna pijeteta.

Lani je skočila kneginja Borghese z neke skale na svojem posestvu ob Gardskem jezeru v vodo in se vtopila. Te dni pa se je poročila hči nesrečne kneginje z grofom Henolajem. Pečino, s katere se je lani vrgla njena mati v valove, so spremenili v oltar, pred katerim se je mlada kneginja poročila s svojim izvoljenim.

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je na tancno poučen o potnih listih, pri lgi in drugih stvareh.

Pojasnili, ki vam jih samorezadati vlad naše dolgoletne izkušnje. Vam bodo gotovo v korist; tudi poročamo vedno le prvostanske parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Glasom nove naselniške postavke, ki je stopila v veljavo s 1. julijem 1924, samorejo tudi nedržavljanu dobiti dovoljenje ostati v domovini eno leto in ako potrebno tudi dalj; tozdevna dovoljenja izdaja generalni naselniški komisar v Washington, D. C. Prošnjo za tako dovoljenje se lahko napravi tudi v New Yorku pred odpuševanjem, te se pošlje prosluici v stari kraj glasom nanovejših odredbe.

KAKO DOBITI SVOJCE IZ STAREGA KRAJA

Kdor želi dobiti voročnika ali svoja iz starega kraja, naj nam prej piše za pošto. Ila Jugoslavije bo pripuštenih v prihodnjih treh letih, od 1. julia 1924 naprvaako leto po 571 priseljencev.

Ameriški državljani pa samorej dobiti sem žene in otroke do 18. leta bres, da bi bili šteti v kvoto. T rojene osebe se tudi ne štejejo kvoto. Stariši in otroci od 18. do 21. leta ameriških državljanov p imajo prednost v kvoti. Pišite a pošto.

Prodajamo vome liste na vse prege; tudi preko Trsta samorejo gegolovani sedaj potovati.

Frank Sakser State Bank
82 Cortland St., New York

Kje je moj brat FILIP REBAR?

Pred 6. leti sem dobila od njegoga zadnje pismo; bival je v campah kot kuhar v Minnesoti, Wisconsin in Michigan. Prosim cenjane rojake, ako jim je znan njegov naslov, da ga mi sporočijo, ako pa sam to bere, naj se zglati svoji sestri, kateri ma ima važne novice sporočiti iz stare domovine. — Mary Lipovac, 15229 Saranac Rd., Cleveland, O. (3x 12,23,14)

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in e brtnike, pri katerih kupujete ali naročate in ste njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda". S tem boste vstregli vsem.

Uprava "Glas Naroda"

Prav vsakdo—

kdor kaj tace; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspel —

MALE OGLASI

v "Glas Naroda"

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDRAZENIH DRŽAVAH.